

ΕΚΔΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΡΥ-ΖΑΚ ΠΡΟΥΜΕΝ

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ

ΗΝ ώρα που βγήκε ο μικρός Φρειδερίκος απ' το σχολείο, βαρειά, μαύρα σύννεφα σκέπαζαν τον ουρανό κι η βροχή μαστίγωνε την άσφαλτο τόν πεδροφριών.

—Θά γίνω μουσέμια, συλλογιζότανε, και θα-χουμε πάλι φρονές και ξύλο !..

—Άρχισε λοιπόν να τρέχει όσο μπορούσε γρηγορώτερα. Ή καρτονένια σώματα τον άνεδοκατέβαινε ρυθμικά στη ράχη του. Έτρεχαν κι ο μικρός συμμαθητάς του, εκτός από τόν χοντρό

Έδμόνδο Λελίκ, που δέν είχε τόσο γερά πόδια. Τυλιγμένος όμως αυτός στο χοντρό μάλλινο παλτό του, τού φώναζε με βραχνή φωνή :

—Έ λ... Φρειδερίκο... Μήν κάνεις έτσι !.. Τι βιάζεσαι τόσο πολύ ;

—Εσύ έχεις τού χοντρό παλτό σου !.. άποκρίθηκε ο Φρειδερίκος. Έγώ δέν φοράω τίποτα και θα γίνω μουσέμια. Κι' ή θειά μου ή Έρνεστίνια άφορη γυρεύει να μού τις βρέξει !..

—Νά σέ δείρη !.. φώναξε ο Έδμόνδος, άνοιγοντας με άπορία τά άδωα μάτια του. Θάνα πολλή κακιά γυναίκα ή θειά σου !.. Κι' ή μαμά σου τήν αφήνει να σέ χτυπά !..

—Η μαμά μου πέναν... Κι' ο μπαμπάς πήρε γυναίκα του τή θειά μου τήν Έρνεστίνια, τήν άδελφή τής μαμάς... Ω ! Δέν λέω πως ίνε κακή γυναίκα, αλλά, ξερες, καμία φορά...

—Εμένα δέν θα με χτυπούν ποτέ ή μαμά μου άν πήρανα σπίτι μας βρομίδες, είτε πάλι ο χοντρός Έδμόνδος. Ό,τι και να πής, ή θειά δέν μπορεί ποτέ νάνα σάν τή μαμά. Άλλο πράγμα...

—Ας τ' υποκρίνη τού μικρού μαγαζιού, που πούλανε κάθουνα και ξύλα, μία πολύ μελαχροινή γυναίκα έβαλε τής φρονές άργιμεμένη, μόλις είδε νάτρεχε από μακριά ο Φρειδερίκος :

—Δέν ντρέεσαι, βρομίδαδο ! Έμπρνε πάλι χωρίς τόν πανοφρύ σου... Τά κόνεις για να με λυσοάς, να με συγγίεις, παλφοσάιλο !

Γιά πρώτη φορά ο μικρός σήκωσε κεφάλι, άνοιγοντας τή θειά του να τόν βρήει. Κι' απ' τή βαθιά άναγνώστη του, ή καστάνες κόρες τών ματιών του γύριανε κατάμαυρες.

—Η μαμά δέν θα μούλεγε ποτέ τής τέτοια λόγια... Ή μαννάδες τ' άγαπιόνη τά παιδιά τους, δέν τ' σπυλλοβρίζουνε !.. φώναξε θορακτά.

Ή θεία Έρνεστίνια έλασε τού χρώμα της, κίτρι-νισε απ' τού θυμό της.

—Τι είπες, μορέ ; Για ξαναάεστο !.. Ξεφώνησε, τρανιάζοντας τó παιδί μανιασμένη. Ή μαμά σου, είπες, μορέ ! Αυτό μās έλεπε, γροσουόζο, να μιλάς και για τή μαμά σου... Τή σκοτώσες, άγαί-ρευτο, τή σκοτώσες τή μαμά σου, καθώς γεννά-σωνα !..

Έκείνη τή στιγμή άνέβαινε ο καρβουνιάς άπό τó υπόγειο. Στάθηκε λίγο ν' άποική, καταλάβε απ' τά λόγια τής γυναίκας τόν πως κάτι θύκανε πάλι ο μικρός, και χωρίς να έξετάση περισσότερο, σήκωσε τή χειροτά του κι έδωσε δύο δινάτα γαστοίκια στό παιδί του.

Ο μικρός Φρειδερίκος είχε άδιονάμαχος στην πίσω μεριά τού μαγαζιού, που χρησιμοποιεί για τραπεζάκι. Έκεί κάθε μέρα, βότερ' από τó σχολείο, μελετά και γράφει τά μαθημάτα του. Σήμερα όμως μένει άκίνητος μπροστά στό άνοιχτό τετράδι του, με τά μάγουλα άναμμένα, τó κεφάλι χαλινόμένο, τά μάτια άσθάναστα, τραπεζαμένα, αλλά δίχως άδερμα. Ή φωνή του τρέμει άπο τήν τρομάρα του, καθώς ψυθιρίζει σιγανά :

—Σκότωσα τή μαμά μου ! Καθός γεννιάνον σκότωσα τή μάνα μου !

Προσπαθόνε να καταλάβη πως έγινε τó άπαίσιο εκείνο έγκλημα ! Τά παιδικά του φέρονον ό άγγελο τής γής... Τότε, λοιπόν ;... Όχι, δέν ήταν άνάγκη να καταλάβει... Ήταν ένας φρονάς, ένας κακοφύρος, σάν εκείνον που τούκωνε τó κεφάλι, γιατί είχε κάνει κι' αυτός φρονά. Ο πατέρας του ζρημάστηκε τήν άλλη μέρα κι' άνος ο κάσιος μπόσος στη γετονιά !.. Τά θυμάτανε τώρα καλά δ' αυτά ο μικρός Φρειδερίκος, άν και τότε πού τ' άνοιγε δέν τ' είχε πολικατάλαβε.

Τό πορτραίτο τής μαμάς του είνε έπι, στην έταξερούα. Ο Φρειδερίκος τó κινάει σιγνά, όταν είνε λυπημένος κι' όταν τόν κακομα-χερίζονται οι άλλοι. Τού μιλάει, τού λέει τόν πόνο του, και παρηγοί-ετα. Άποψε όμως τó πρόσωπο τής μαμάς τού φαίνεται κλειστό, τά μά-τια τής είνε σκληρά, σάν να τόν άγοικωνάτουνε. Τό παιδί άνοιγά κι' ψηφίζει πάλι :

—Έγώ σκότωσα... σκότωσα τή μαμά μου ;.. Μα όχι, δέν μπορεί να γίνη τέτοιο πράγμα !..

Τά δόντια του χτυπάνε... Τά μουσέμια του ρούχα κολλούνε στό άδύνατο κορμί του σάν παγωμένο σάβανο από τó μέτωπό του καιεί σάν να τού άνοικωάνε πρημένα σείδρα στό κεφάλι, στό μάτια... Τού κίκον προπαθεί ν' γράφη κάτω και να άναρρεθί ό νοός του. Τό πορ-τραίτο τόν τραβά, τά σκληρά, άργιμεμένα μάτια, τόν μαγνητίζουν...

Τό βάζει στην τσέπη του, για να τó ξαναρωτάει, να τó ξανααντά-ξη άπο...

Τήν άλλη μέρα τó προί, όταν έφυγε απ' τó μικρό μαγαζί, τά μά-

γούλα του ήσαν άναμίμα φουτιά και τά πόδια του τρέμανε. Μιλούσε νομάζος του, σωπασιμένος :

—Πρέπει να πεθάνω, άφοι εμια ένας φρονάς !..

Γιά πρώτη φορά σ' τή ζωή του τ' έσκασε από τó σχολείο. Περπατού-σε άργά-άργά πάνω στις προκιάσεις τού Σηκουάνα. Καθός έβρισε σ' ένα απ' τά γεφύρια, κατέβηκε κάτω, κοντά στό νερό. Τό χέρι του, τούσιοντας, έψαξε ν' άβη τή μικρή φωτογραφία στην τσέπη του.

—Μαμά μου !.. νάθρσε πονεμένος. Μή με κιντάζεις έτσι άργιμε-μένη ; Νά, θά πεθάνω !..

Ήησε φόρα και όρμησε μέσα στό ταραγμένα νερά...

Ξύτηνε ένα προί μέσα σ' ένα κάτασφο κρεβάτι, σέ μία άπέραντη, άγνωστη αίθουσα, Ήσαν εκεί ν' άλλα, πολλά, άναρρήματα, άπορα κρεβάτια και πολλές γλυκομίλητες καλόγριες, που τρέχαν από τόν έ-να άρρωστο στόν άλλο. Τά χέρια του είνε όσρα κι' αδύνατα, πού ά-δύνατα. Πού βρίσκαιτα, λοιπόν ;

Με αδύνατη φωνή, κατορθώνει να ψυθιρίσει :

—Θεία Έρνεστίνια !.. Θέητα !..

Άιώςας τρέχει κοντά του ή άδελφή Ίσαβέλα. Τό όμορφο, σοβαρό πρόσωπό της χαμογέλα, κάτω απ' τήν κατάκλιση καλύπτρα της. Βάζει τó δάχτυλο στό άσρα χέλι της και τού λέει σιγνά :

—Σιωπή !.. Μή μιλάς, άγοράκι μου !.. Μπορεί να σου ξαναόρη ό άπαίσιος εκείνος περτές... Λίγο έλειψε να πεθάνης, άσπυνησιμένο μου παιδί !..

Νά πεθάνη ! Αλή ή λέξη ξηπά μέσ' απ' τó βάθος τού πονεμένου, τού ταραγμένου του μυαλού, τήν έμυνη ίδεια, που τόν κυριέει. Θέλησε να πεθάνη ! Και σάν μέσα σ' μια όμηλη, ξαναβλέπει τόν έναυτό του, εκεί, στην προκιάση τού ποταμού, κι' έλειτα, τή στιγμή που όρμηκε άποκαστωά μέσα στό μαύρα νερά...

—Κιρια... άδελφή μου, τής λέει με φωνή που μόλις άκούγεται, ό-χρηκα στό ποτάμι, γιατί έπρεκε να πεθάνω... Τό πορτραίτο... Ή φω-τογραφία τής μαμάς μου τó έλε... Τό διάβασα μέσα στό μάτια της...

Παί, ίσως να σάς τó έπαινε και σάς... Έγώ...

σκότωσα τή μαμά μου !..

Κλαίει με λυγμούς κι' ή άδελφή Ίσαβέλα τόν λυγίζει μέσα στην άγκαλιά της.

—Ήσυχασε, ήσυχασε, άγοράκι μου !.. Τά εί-πες ό, αυτά έκατό φορές στό παραμυθιό σου... Δέν έξηγηθηκε καλά ή θεία σου, δέν έννοισα αυ-τό... Και τώρα κλαίει κι' αυτή ή δύστυχη για τó λάθος της...

Ο μικρός άνασπράνει δύσπιστος τó κεφάλι.

Κι' ή καλόκαρη καλόγρια προσθέτει :

—Θά σού τó πη κι' ή ίδια, άν θέλεις !..

Καθός ο Φρειδερίκος άνοιγε διάπλατα τά μά-τια του, προσπαθόντας να καταλάβη, δυό χέρια άνοιγον στρογγυλά μπροστά του και παρουσιάζετα ένα γλυκό πρόσωπο, μουσέμιαμένο από τά δάκρυα. Είνε ή θεία Έρνεστίνια, δύστροπη κι' άπότομη, ό-χι άμοια και καυιά, κατά βάθος. Ή άπελοπία τού Φρειδερίκου λίγο έλειψε να τήν τρελλάνη. Μόλις άκούγεται ή φωνή της μέσ' από τούς λυγμούς, που άνατάράζουν τó στήθος της.

—Έγώ φταίω !.. Έγώ, ή κακοφύρα !.. Σαχάρωσε με, άγοράκι μου, σαχάρωσε με τήν άμαρτωλή !.. Ήταν ό θυμός, δέν έξωγ ή λέω !.. Δέν έπρεκε όμως και σ' να τó πάρης στό σοβαρά !.. Μπο-ρύνε τó μουρουνάκι να σκότωσούνε τή μάνα τους ;... Όταν μεγα-λώσεις, θα καταλάβης...

Όστε ή θεία Έρνεστίνια δέν είχε τήν αλήθεια ; Ο Φρειδερίκος άμ-φιβάλλει άόωμη. Ξαναβλέπει τήν άσπρη μορφή της φωτογραφίας, τά κατάναιρα, παραπονεμένα κι' άργιμεμένα μάτια. Όχι, εκείνα τά μά-τια δέν ήταν ψεύσματα... Ζήτησαν τή μεγάλη, τή φορητή τιμωρία, από τήν όποία μονάχα χάρις σ' κάποιο δάμμα γλίτωσε. Τά λέει δ' αυτά στην καλόγρια, με φωνή τρεμιάμενη, αδύνατη... Τότε ή άδελφή Ίσα-βέλα, τήν πειρα τών άλλών ψυχών, βάζει μπροστά στό μάτια τού παιδιού τó μικρό πορτραίτο.

Ο Φρειδερίκος τó κινάει άρκετή ώρα. Όχι, τά μάτια τής μαμάς δέν είνε διόλου σκληρά. Μήπως τά όκράτα τόν δέν είχαν τότε ζάλει-σο ; Τώρα βλέπει άκαρνεμένα και τά μάτια τής μαννούλας του. Ή μαννούλα του τού χαμογέλα. Όλα όσα έγιναν τού φαίνονται σάν κακό όνειρο. Κάποια τρομερή παρεξήγησε με τή μαμά του. Τώρα όμως πρέ-πει πάλι ν' άγαπίσουν. Ή καρδιά του σίγγεται. Συλλογιέται πως ποτέ ο μικρός Έδμόνδος δέν μπορεί να τά πάθη ό, αυτά τά τραπερά, κι' άς είνε κοντός και στραβοπάτης. Αυτός έχει τή μάνα του, που τόν αγαπά.

Σγά-σγά, άαλά, άκαμπα τά χέλι του πάνω στό ταρταρισμένο πορτραίτο. Έπειτα ψυθιρίζει, τόσο σιγά, που βέβαια μονάχα ή μαμά του μπορεί να τόν άκούση :

—Σαχάρωσε με, μαμάκι μου !.. Βλέπεις όμως, φταίς και σ' λιγάκι να δ' αυτά : Έπρετα να με πάρης μαμά σου !..

—Σαχάρωσε με, μαμάκι μου !.. Βλέπεις όμως, φταίς και σ' λιγάκι να δ' αυτά : Έπρετα να με πάρης μαμά σου !..

—Σαχάρωσε με, μαμάκι μου !.. Βλέπεις όμως, φταίς και σ' λιγάκι να δ' αυτά : Έπρετα να με πάρης μαμά σου !..

—Σαχάρωσε με, μαμάκι μου !.. Βλέπεις όμως, φταίς και σ' λιγάκι να δ' αυτά : Έπρετα να με πάρης μαμά σου !..

—Σαχάρωσε με, μαμάκι μου !.. Βλέπεις όμως, φταίς και σ' λιγάκι να δ' αυτά : Έπρετα να με πάρης μαμά σου !..

—Σαχάρωσε με, μαμάκι μου !.. Βλέπεις όμως, φταίς και σ' λιγάκι να δ' αυτά : Έπρετα να με πάρης μαμά σου !..

—Σαχάρωσε με, μαμάκι μου !.. Βλέπεις όμως, φταίς και σ' λιγάκι να δ' αυτά : Έπρετα να με πάρης μαμά σου !..

